

Foto: Landsbygdsnätverket/Martina Motzbäuchel

Villkorlighet

Stödutbildning på Teams 21.3.2024

Kai Alajoki, NTM-centralen i Egentliga Finland

Maarit Solla, Tero Vuorenpää

Innehåll

- Vad är villkorlighet?
- Permanent gräsmark
- Icke-produktiv areal
- Skyddsremsa vid vattendrag
- Växtföljd
- Gödsling

Foto: Landsbygdsnätverket/Martina Motzbäuchel

Villkorlighet – förutsättning för alla EU-stöd

- Ingen separat ersättning betalas
- Påföljder riktas mot nästan alla areal- och djurbaserade stöd
- Ersätter gamla tvärvillkoren och förgröningsstödet
- Villkorligheten består av krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden samt lagstadgade verksamhetskrav
- I villkorligheten ingår dessutom fler krav än tidigare som främjar miljö- och klimatmålen

Foto: Landsbygdsnätverket/Martina Motzbäuchel

Villkorlighet: permanent gräsmark 1

- Mark som används för odling av gräs eller andra vallfoderväxter
- Mark som inte har ingått i växtföljden på gården på minst fem år
- På **permanenta gräsmarkens** jordbruksskifte
 - På skiftet måste det växa **över 50% gräsväxter och vallfoderväxter**
 - Rena växtbestånd med kvävefixerande växter och rena odlingar av vallväxter i utsädesodling betraktas inte som arealer med permanent gräsmark
 - Lövbuskar och plantor av lövträd får finnas enskilt eller i små grupper på jordbruksskiftet
 - Det får finnas max 50 träd per hektar, om träden växer utspritt på jordbruksskiftet
 - Med träd menas en sådan minst fyra meter hög, flerårig vedartad växt eller toppförsedd trädartad buske, samt enar oberoende av storlek
- År 2024 ska alla vallar slås eller vallskörden bärgas senast **den 15 september**

Villkorlighet: permanent gräsmark 2

- Kravet på bevarande av permanent gräsmark gäller sedan 2023 alla jordbrukare, även dem som bedriver ekologisk produktion
- Ett skifte blir permanent gräsmark det sjätte året, när växter som samlar vallår har anmälts för skiftet 6 år i rad
- Vallåren nollställs, om man anmäler någon annan växt än en sådan som samlar eller bevarar vallår på skiftet, t.ex. spannmål

Villkorlighet: permanent gräsmark 3

- Permanent gräsmark **på Naturaområde** betraktas som "känsliga permanenta gräsmarker" → bevara vallen på skiftet; vallen kan förnyas endast av särskilda skäl utan plöjning (meddelande till kommunens landsbygdsmyndighet)
- På arealer som inte varit odlingsdugliga 31.12.2022 gäller krav på permanent vallväxtlighet
- Kravet på minimimarktäckelse på 33 % inom villkorligheten gäller åker och areal med permanenta grödor; arealen med permanent gräsmark tas inte i beaktande och går inte att använda för att uppfylla kravet

Checkpoint 1: Vad får man inte göra på ett skifte med permanent gräsmark på Naturaområde?

Plöja

Skörda vallen

Ha betesdjur

Villkorlighet: icke-produktiv areal 1

- I Egentliga Finland ska **minst 4 %** av åkerarealen på en gård vara icke-produktiv areal
- Kravet gäller också ekoodlare
- Också permanent gräsmark kan anmälas som icke-produktiv areal (med växtkoden grönträda vall och äng)
- Gäller **inte** gårdar
 - vars åkerareal är mindre än 10 ha
 - som odlar vall, träda och/eller baljväxter på minst 75 % av åkerarealen
 - där minst 75 % av jordbruksmarken är vall eller permanent gräsmark

Villkorlighet: icke-produktiv areal 2

- **Utkast:** som icke-produktiv areal **år 2024** kan man anmäla
 - trädor: grönträda (vall och äng), stubbträda (stubb från föregående år), svartträda (ska motiveras)
 - kvävefixerande grödor
 - mellangrödor
- **Kom ihåg att välja tillräckligt mycket icke-produktiv areal i samband med stödansökan!** Det är inte möjligt att lägga till icke-produktiv areal i ändringsskedet efter att ansökan lämnats in.

Villkorlighet: icke-produktiv areal 3

Utkast:

- Definitionen av grönträda har preciserats: med grönträda avses arealer med gräs- och vallfoderväxter på över 50 % av jordbruksskiftets areal – växtkoden grönträda (vilt, landskap och pollinerare) försvinner år 2024
- Skörd från icke-produktiv träda får bärgas först fr.o.m. 1.9
- Användning av växtskyddsmedel och gödselmedel är förbjuden 1.1-31.8 – förberedelser inför höstens sådder får dock inledas 1.8
- På kvävefixerande grödor och mellangrödor får man inte använda växtskyddsmedel; de får dock gödslas och skördas

Villkorlighet: icke-produktiv areal 4

Utkast:

- Med mellangröda avses en sekundär växt som sås samma år och som är en annan växt än skördeväxten
- Mellangrödan ska sås senast den 31 augusti och bevaras fram till den 31 oktober
- Mellangrödan ska bilda ett växtbestånd
- Mellangrödan anmäls i jordbruksskiftets uppgifter i stödansökan
- Om man anmäler mellangröda på ett jordbruksskifte i stödansökan kan man inte välja miljöersättningsens fånggröda för samma skifte

Check Point 2: Man ska redan i åkerstödsansökan ange tillräckligt med icke-produktiv areal – sant eller falskt?

Villkorlighet: krav på skyddsremsa 1

- Vid vattendrag bör det lämnas en 3 meter bred obearbetad skyddsremsa med växttäckning (basskifte gränsar inte till ett vattendrag om det mellan åkern och vattendraget finns minst ca 10 meter annan mark, t.ex. skog, vägområde)
 - Växtskyddsmedel får användas på skyddsremsan endast i undantagsfall: om det i stor utsträckning förekommer ogräs som lätt sprider sig, flyghavre eller övriga främmande invasiva arter
 - Tillstånd för användning av växtskyddsmedel ska **alltid** sökas hos NTM-centralen

Villkorlighet: krav på skyddsremsa 2

- Om det finns eventuella jordhögar från grävarbeten föregående år på skyddsremsan ska skyddsremsan anläggas på våren följande år
- Skyddsremsan kan anläggas genom insådd i skyddssäd fr.o.m. 2024
- Det får inte växa hallon, videbuskar eller annan vedartad växtlighet på skyddsremsan

Foto: Landsbygdsnätverket/Martina Motzbäuchel

Villkorlighet: användning av växtskyddsmedel

- Använd endast i Finland godkända växtskyddsmedel
- Följ förpackningspåskrifterna
- Växtskyddssprutan ska testas med tre års mellanrum fr.o.m. 1.1.2021 – om sprutan har testats före år 2021 är testet i kraft i fem år
- När växtskyddsmedel sprids ska den som utför arbetet ha giltig växtskyddsexamen (examen är i kraft i fem år)
- För bok över användningen av växtskyddsmedel jordbruksskiftesvis
 - OBS! Jordbrukare med miljöförbindelse ska även anteckna varför växtskyddsmedlet använts (t.ex. vilket ogräs, vilken sjukdom eller skadegörare som bekämpats)

Villkorlighet: krav på årlig växtföljd 1

- **Årlig växtföljd: ettårig växt** bör ändras varje år på minst **33%** av jordbruksmarken som är i stödansökandes besittning. **Detta krav gäller fr.o.m. år 2024 alla gårdar** (med några undantag; se nedan).
- Under ansökningsåret granskas **de jordbruksskiften** i sökandens besittning **på vilka det har odlats en ettårig gröda året innan** → På 33 % av arealen av dessa jordbruksskiften ska grödan bytas till en annan
- En kartnivå som visar att det på skiftet har odlats ettåriga huvud- eller mellangrödor år 2023 kommer att bli synlig i Vipu-tjänsten år 2024
- Kravet på växtföljd måste uppfyllas även om åkerns besittning överförs till en annan

Villkorlighet: krav på årlig växtföljd 2

Som olika ettåriga grödor i växtföljden räknas:

- höstsådda ettåriga grödor (växter av olika växtsläkten betraktas som olika grödor)
- vårsådda ettåriga grödor (växter av olika växtsläkten betraktas som olika grödor)
- speltvete
- mellangrödor
- blandade växtbestånd av oljeväxter och spannmål
- blandade växtbestånd av proteingrödor och spannmål
- blandade växtbestånd av oljeväxter och proteingrödor
- blandade växtbestånd av spannmål
- blandade växtbestånd av proteingrödor

Villkorlighet: krav på årlig växtföljd 3

Som olika ettåriga grödor i växtföljden räknas:

- blandade växtbestånd av oljeväxter
- blandade växtbestånd av saneringsgrödor
- blandade växtbestånd av viltväxter som mångfaldsväxter
- blandade växtbestånd av insektspollinerade växter och landskapsväxter som mångfaldsväxter
- blandade växtbestånd av ängsväxter som mångfaldsväxter
- ettåriga blandade växtbestånd av åkerfågelväxter som mångfaldsväxter
- blandade växtbestånd där olika växtarter finns bredvid varandra och varje enskild art utgör mindre än 0,05 hektar

Villkorlighet: krav på årlig växtföljd 4

Kravet på årlig växtföljd gäller inte arealer med:

- gräs- och vallfoderväxter
- fleråriga växter
- trädor
- potatis
- sockerbeta
- huvudkål
- lök
- röd- och gulbeta
- morot
- glutenfri havre fr.o.m. år 2024 (förutsätter produktionskontrakt som lämnas in till kommunen via Vipu-tjänsten i samband med stödansökan)

Villkorlighet: krav på årlig växtföljd 5

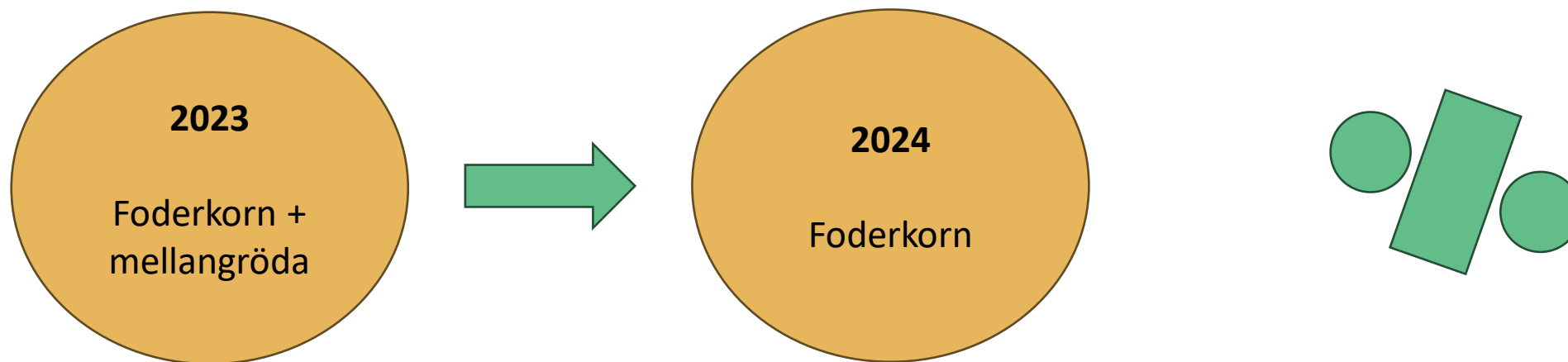
Kravet på växtföljd gäller inte gårdar:

- där mer än 75 procent av åkerarealen används för produktion av gräsväxter eller andra vallfoderväxter, är i träda eller används för odling av baljväxter eller som en kombination av dessa användningssätt
- där mer än 75 procent av gårdens jordbruksmark består av permanent gräsmark eller används för produktion av gräsväxter eller andra vallfoderväxter, eller som en kombination av dessa användningssätt
- vars åkerareal är högst 10 hektar
- vars åkerareal hör till kontrollsystemet för ekologisk produktion

Villkorlighet: krav på årlig växtföljd 6

Mellangröda

- Har man anmält mellangröda på skiftet uppfylls kravet på växtföljd oberoende om den anmälda mellangrödan är ettårig eller flerårig
- Har man anmält mellangröda på skiftet år 2023 ingår skiftets areal automatiskt i de 33 % som krävs, oberoende av gröda år 2024

Villkorlighet: exempel på årlig växtföljd

	Skifte 1: <u>2 ha</u>	Skifte 2: <u>1 ha</u>	Skifte 3: <u>4 ha</u>	Skifte 4: <u>2 ha</u>	Skifte 5: <u>1 ha</u>	Skifte 6: <u>3 ha</u>	Skifte 7: <u>4 ha</u>
2023	Foderkorn + havre som mellangröda	Vårvete (+ höstvetete som mellangröda)	Fodervall	Havre (+ vall som mellangröda)	Foderkorn	Vårrybs + havre som mellangröda	Havre
2024	<u>Foderkorn</u>	<u>Höstvetete</u>	Vårvete	<u>Fodervall</u>	Foderkorn + havre som mellangröda	<u>Vårrybs</u>	Havre
Växtföljd	☒ 2023-2024 växten har bytts (mellangröda → foderkorn)	☒ 2023-2024 växten har bytts (mellangröda → höstvetete)	☐ 2023-2024 Kravet på växtföljd gäller ej vallar	☒ 2023-2024 växten har bytts (mellangröda → fodervall)	☒ 2023-2024 samma växt (foderkorn)	☒ 2023-2024 växten har bytts (mellangröda → vårrybs)	☒ 2023-2024 samma växt (havre)

Ettåriga odlingsväxter år 2023: 13 ha (alla utom skifte 3) → Av denna areal ska det på 33 % odlas en annan gröda år 2024.

Växten har bytts ut mot en annan år 2024: 8 ha → $8 \text{ ha} / 13 \text{ ha} * 100 = 61,5 \%$

Villkorlighet: krav på flerårig växtföljd

- Samma ettåriga gröda får odlas på samma åkerareal högst tre år i följd
- Den fleråriga växtföljden **ska för allas del genomföras första gången år 2025**
 - **Ta i beaktande redan hösten 2024 om du sår höstsådda grödor**
- Kravet på flerårig växtföljd gäller inte gårdar som inte heller berörs av kravet på ettårig växtföljd

Check Point 3: Dessa är grödorna jag odlat år 2023. Vilket av skiftena berörs av kravet på växtföljd år 2024?

**Skifte 1:
klövervall**

**Skifte 2:
havre med
rajgräs som
mellangröda**

**Skifte 3:
jordgubbe**

Villkorlighet: gödsling

- **Kvävegödsling** enligt nitratförordningen 1250/2014; miljöersättningen innehåller inte längre egna kvävegödslingsnivåer
- **Fosforgödsling** enligt fosforförordningen (trätt i kraft 17.1.2023)
 - Skördenivåjustering: Om du på ett jordbruksskifte har fått mer än 5 000 kg/ha skörd av spannmål och 2 250 kg/ha skörd av oljeväxter, kan du lägga till högst 3 kilogram fosfor per hektar och år
 - Justering av skördenivå kan inte användas i bördighetsklass 7 = betänkligt hög
 - Det så kallade stallgödselundantaget är i kraft ännu hösten 2024, men inte längre under växtperioden 2025

Tack!